N°. 97.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 6 DECEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den December.

De zitting der wetgevende vergadering van ll. Zaturdag was onbelangrijk. Men hield zich voornamelijk bezig met het aanhooren van rapporten over petitiën. Onder anderen, werd in eene dezer petitiën het verlangen uitgedrukt, dat de schadeloostelling der afgevaardigden van 25 fr. op 12 fr. zou gebragt worden, waaromtrent de commissie had voorgesteld, tot de orde van den dag over te gaan. Hiertegen voerde echter de heer *Desmousseaux de Givré* het woord, en stelde voor, de toelage aan de leden der vergadering, uit overweging van den ongunstigen staat der schatkist, van 9000 op 6000 fr. te verminderen. Verder leverde deze zitting niets bijzonders op.

— De Voorzitter der Republiek heeft bij den ministerraad twee wetsontwerpen ingediend, welke hij zelf bewerkt heeft, namelijk het een op het leger en het ander op den openbaren onderstand.

— De *Moniteur* verklaart voor onwaar hetgeen sommige dagbladen gezegd hebben nopens de toespraak, door den Voorzitter der Republiek jegens de nieuw benoemde prefecten gehouden.

— De heer *de Persigny*, een der vertrouwelingen van den Voorzitter, en als gezant te Berlijn aangewezen, weigert die betrekking, en verlangt zich niet van hier te verwijderen. Hij weigert ook de waardigheid van minister van binnenlandsche zaken. — De heer *de Castelbajac*, even als de generaal *Lahitte*, een der onderbevelhebbers van den hertog *van Angoulême*, bij den inval in Spanje in 1823, gaat, gelijk stellig wordt verzekerd, als gezant naar St. Petersburg.

— Den 10. December, den verjaardag der komst van den Voorzitter der Republiek aan het bewind, zal door hem eene groote revue over de nationale garde en het garnizoen van Parijs, op het Champ de Mars, gehouden worden.

— [illegible] Rumfort plaats gehad hebbende gevangenneming blijkt, dat de gearresteerden werkelijk tot een geheim genootschap der legitimisten behoorden, maar tevens, dat die zaak geenszins van zoo veel belang is, als men aanvankelijk vermoedde. De in hechtenis gestelde personen, ten getale van 46, behooren tot het dusgenaamde Legioen van St. Hubert, van welks bestaan en bijeenkomsten de politie sedert eenigen tijd reeds kennis droeg; zij waren vergaderd bij een' voormaligen garde du corps, met name *Campagnol*, en worden onder de welgestelde burgerklasse gesteld; doch geen hunner behoort tot de lieden van naam onder de partij der legitimisten. Men verhaalt, dat uit de gevondene papieren, en ook uit de bekentenissen van sommigen der gearresteerden, aanvankelijk voldoende gebleken is, dat het plaatsen van *Hendrik V* op den troon zijner voorzaten hun doel, althans hun verlangen was. — Men verzekert, dat de heer *de la Roche Jacquelein*, de bekende aanvoerder der legitimisten in de wetgevende vergadering, openlijk van de bewindslieden ophelderingen omtrent het gebeurde heeft willen vragen; maar voor 's hands daarvan heeft afgezien, omdat het reeds genoegzaam zou gebleken zijn, dat de zaak van te weinig belang is, dan dat hij zich daarvoor in de bres zou behoeven te stellen.

— De regering heeft bevelen naar Rome gezonden, strekkende, dat gedeelte der Fransche troepen, 't welk daar zoo slecht gehuisvest en toch niet meer noodig is, herwaarts te doen terugkeeren.

Volgens brieven uit die stad, van den 21, was het vertrek der Spaansche troepen uit den Kerkelijken Staat ophanden, en zou het in allen gevalle vóór de helft van December plaats hebben.

— Door de regering is een telegraphisch berigt van den gouverneur-generaal van Algerie bekend gemaakt, volgens hetwelk de generaal *Herbillon* den 16den November eene schitterende overwinning had behaald op de oproerige volksstammen in de omstreken van Zaätcha, ten gevolge waarvan onderscheiden dier stammen in onderwerping waren gekomen. Men vleide zich dat zulks den val van Zaätcha zou verhaasten, het beleg van welke plaats met ijver werd voortgezet.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den December.

Het Pruissische regeringsblad van den 2den dezer verkondigt, dat thans, nadat ook van het vorstendom Waldeck de ratificatie der toetreding tot het verbond van 26 Mei ontvangen is, de gezamenlijke toegetreden regeringen, ten getale van 27, hare ratificatiën hebben ingezonden. Het gebied van den alzoo gevestigden bondsstaat omvat 7480 vierkante mijlen, met eene bevolking van 25,250,000 zielen.

— De commissie van de Pruissische Tweede Kamer, bepaaldelijk belast met het onderzoeken der finantiële wets-ontwerpen, heeft in de voordragt, waarbij eene belasting op de inkomsten wordt voorgesteld, eenige zeer belangrijke wijzigingen gemaakt. Onder anderen heeft de commissie voorgesteld, de in het ontwerp voorgedragene bepaling, dat de hoegrootheid van het inkomen, des noodig, door getuigen zou kunnen worden bewezen, daaruit weggelaten, uit hoofde zoodanige maatregel tot zeer groote moeijelijkheden aanleiding zou kunnen geven,

— Den 26sten ll. zijn de wetgevende kamers in Saksen met eene troonrede geopend. Ten opzigte der betrekking van dat koningrijk tot het overige Duitschland wordt daarin hoofdzakelijk gezegd, dat Z. M. de Koning, hoezeer eene vereeniging van alle Duitsche Staten tot één magtigen Staat wenschelijk achtende, ten bewijze waarvan zijne deelneming aan het Drie-Koningen-Verbond kan strekken, echter de uitdrukkelijke voorwaarde daarbij heeft gevoegd, dat daardoor de regten van anderen niet zouden worden verkort; iets, hetgeen niet anders dan tot verderf kon leiden. Verder wordt daarin, onder anderen, nog gezegd, dat de gebeurtenissen van het verloopene jaar het noodzakelijk maken, dat der natie nieuwe lasten worden opgelegd.

— Nabij Stuhm in West-Pruissen had onlangs een zeer zeldzaam voorval plaats. Een ouden Poolschen schaapherder werd van regtswege aangezegd dat zijn broeder in Polen gestorven was en hem vijftigduizend zilveren roebels had nagelaten. In plaats van over deze erfenis verheugd te zijn, weigerde hij, tot algemeene verbazing, die te aanvaarden; hij begeerde, zeide hij, geen geld van een broeder, die een verrader en vriend der Russen geweest was, en daardoor den dood zijner brave ouders had verhaast; hij was ook veel te bejaard, en gevoelde geen lust om zijne rust voor hebzuchtige erfgenamen op te offeren, maar wilde liever te vreden zijn met wat hij in het zweet zijns aanschijns verdiende. De betrekkingen des onbaatzuchtigen mans waren echter van eene andere meening; daar [illegible] bleven, klaagden zij hem bij de regtbank aan, en deze heeft den armen schaapherder veroordeeld — een schatrijk man te worden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den December.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Maandag zijn twee Koninklijke boodschappen ingekomen, de eerste ten geleide van drie wets-ontwerpen tot regeling van de belangen der Nederlandsche scheepvaart; de andere ten geleide van een wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting van het pensioenfonds voor 1850. Door den Voorzitter is aan de Vergadering kennis gegeven, dat door de afdeelingen tot hare rapporteurs voor de wets-ontwerpen tot verhooging der begrootingen van Marine en oorlog voor 1849, ter zake van nieuwe oorlogsmiddelen, verkozen zijn de heeren: *van Nispen van Sevenaer*, *van Heiden Reinestein*, *Bots*, *Wintgens* en *Storm van 's Gravesande*. Het wets-ontwerp betrekkelijk den overgang in werkelijke schuld van uitgestelde schuld en kansbilletten is, na eene korte beraadslaging en nadat de afzonderlijke artikels van hetzelve waren goedgekeurd, met 49 tegen ééne stem, die van den heer *L. D. Storm*, aangenomen.

— De aan de Tweede Kamer aangebodene ontwerpen van wet tot verhooging der begrootingen voor marine en oorlog over 1849, ter zake van nieuwe oorlogsmiddelen, houdt in: 1°. dat de 3de afdeeling van het 8ste hoofdstuk (*marine*), vermeerderd wordt met een 8ste art., ten bedrage van *f* 27,750, en 2°. de 15de afdeeling van het 10de hoofdstuk (*buitengewone uitgaven*) insgelijks vermeerderd met een 3de art., ten bedrage van *f* 78,950. Bij beide deze posten wordt vermeld, dat zij zijn «betalingen, voortvloeijende uit eene den 4den October 1845 met *C. E. de Bourbon* aangegane overeenkomst tot het verkrijgen van *nieuwe oorlogsmiddelen.*»

— Ook het tweede gedeelte van het verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer, wegens de staatsbegrooting voor 1850, is nu gedrukt. Het loopt over Hoofdstuk VI tot XI der Wet op de uitgaven, en over de Wet op de middelen. Hoofdstuk VI van eerstgenoemde Wet blijkt aanleiding tot het uiten van zeer uiteenloopende meeningen omtrent het behoud en de opheffing der Departementen voor Eerediensten te hebben gegeven. Men wenschte te weten of het voornemen der Regering was eene proef te nemen, dan of zij zich voorstelde, zoo spoedig mogelijk, de godsdienstige gezindheden van den band des Staatsbesturs los te maken. De verdedigers van het behoud der genoemde Departementen zouden de opheffing met leedwezen zien plaats hebben, bij eene weinig beduidende en verkeerde bezuiniging, tot groot nadeel der Kerk niet alleen, maar ook van den Staat zou strekken, en misschien noodlottig voor de openbare rust

kunnen worden. Regten zijn uit vroegere tijden overgebleven, en betrekkingen blijven bestaan; de Staat moet, ingevolge de Grondwet, de zelfstandigheid der verschillende Kerkgenootschappen waarborgen en allen gelijke bescherming verleenen, juist door de werking van inrigtingen als de Departementen van Eeredienst. Voorts zullen, naar het oordeel dier leden, door eene vereeniging van Departementen, zoo als nu bestaat, vele moeijelijkheden geborgen worden. In ieder geval achtten zij de opheffing vooral ontijdig, bij de beide voornaamste Kerkgenootschappen wordt eene organisatie verwacht; vóór het tot stand komen van deze organisatie instellingen op te heffen, die steun en vastheid aan die kerkgenootschappen verleenen, zou gevaarlijk en onraadzaam zijn. — De voorstanders van de opheffing der Departementen van Eeredienst beriepen zich daarentegen, vooral op de rigting des tijds, volgens welke de Kerk geheel zelfstandig behoort te zijn, en ontslagen van den band, die haar aan het bestuur van den Staat kan hechten. Vrijheid van Godsdienst, zeiden zij, is door art. 164 der Grondwet uitdrukkelijk gehuldigd. Volgens hunne meening bestond er geen het minste bezwaar om op de wijze die het Ministerie voorstelde eene proef te wagen.

Bij de overweging van Hoofdstuk VIII: *Departement van Marine*, is opgemerkt dat de inlichtingen, daaromtrent bij vroegere begrootingen, vooral bij de laatste, gegeven, vrij wat vollediger en uitgebreider waren dan thans, en meende men op de mededeeling van nadere inlichtingen te moeten aandringen. Te dezer gelegenheid is men ook weder op het reeds meermalen ter sprake gebragt denkbeeld van een Raad van Marine teruggekomen, hetwelk echter ook ernstige bestrijders vond.

Bij de overweging der Wet op de middelen heeft de groote meerderheid der leden begrepen thans geen onderzoek naar het stelsel van belasting te moeten instellen, in het vertrouwen dat de Regering zich met dit onderwerp ernstig bezig houdt. Men heeft slechts op enkele punten de aandacht gevestigd. Bij dit rapport zijn twee nota's gevoegd, de eene van den heer *Sloet*, ter beantwoording van de mededeeling, door den Minister van Koloniën in de zitting van 14 Maart 1849 gedaan, de andere van den heer *van Hoëvell*, behelzende een kort betoog van de volstrekte noodzakelijkheid, om het *vermoedelijk* overschot voor 's Rijks schatkist van de koloniale inkomsten niet onder de gewone middelen tot dekking der Staats-uitgaven op te nemen, maar het *werkelijk* batig saldo tot amortisatie van schuld aan te wenden, of, is dit onmogelijk, het slechts tot dekking der jaarlijksche uitgaven van den Staat te bestemmen, nadat die *werkelijke* baten zullen zijn geconstateerd.

Omtrent Hoofdstuk IX A, Nationale schuld, wordt gevraagd waarom er een verschil bestaat van *f* 8100 tusschen het op de begrooting van 1849 en 1850 voorkomend cijfer van het kapitaal der $2^1/_2$ pCt. Nat. Werk. schuld. — Bij sommige leden is twijfel gerezen omtrent de wettelijke verpligting tot aflossing der schuld van het Amortisatie-Sijndikaat rentende $3^1/_2$ pCt. Voorts verlangt men eene uitvoerige mededeeling betreffende de werkzaamheden en de vooruitzigten van de droogmaking van het Haarlemmermeer.

Ten aanzien van Hoofdstuk IX B, (*departement van finantien*) hebben vele leden het voornemen der regering toegejuicht om aan den staat van zaken betreffende het onderwerp der leges bij de administratie der in- en uitgaande regten en accijnsen geheven, een einde te maken. Betrekkelijk de kosten van de generale directie van het grootboek der nationale schuld verlangde men eene vereeniging van de 2de, 3de en 4de afdeelingen; sommige leden meenden zelfs dat het agentschap van het ministerie van finantiën te Amsterdam kon vervallen; zoo ook een deel der bestaande betaalmeesters. Ten sterkste werd op de vaststelling eener wet op den waarborg der gouden en zilveren werken aangedrongen. Omtrent de posterijen waren sommige leden van gevoelen dat het Art. 57 niet kon worden toegestaan.

Hoofdstuk X (*departement van oorlog.*) Men verlangt de inzigten van den minister van oorlog te kennen opzigtelijk de regels naar welke het leger en de verdediging des lands behoorden te worden ingerigt; sommige leden oordeelden het noodzakelijk dat aan den minister een voorlichtende raad van ervaren officieren wierd toegevoegd; ook dat er naauwlettend werd toegezien of er nog niet aanzienlijke bezuinigingen op dit hoofdstuk waren aan te brengen; sommigen zagen die bezuiniging in eene beslissing omtrent de slechting van vestingen, regeling van het staande leger in verband met de schutterijen, opheffing van het topographisch bureau, enz., vooral wilde men verbannen hebben al wat naar weelde zweemde; daaronder worden de groote en generale staven, de intendance enz. genoemd. De kosten van het departement ten bedrage van *f* 146 255 kwamen veel te hoog voor. Men vroeg of het niet verkieslijk was de kosten van het Limburgsch bondscontingent afzonderlijk te stellen. Even als voor het Instituut te Medemblik, wordt er voor de Militaire Akademie te Breda eene afzonderlijke begrooting verlangd. De kosten van den geneeskundige dienst werden veel te hoog geacht. De vraag werd geopperd of de kostbare inrigtingen te Delft en te Maastricht niet op eenvoudiger voet konden worden gebragt.

Het XI^{de} Hoofdstuk (*departement van kolonien*) heeft bijzonder in twee afdeelingen aanleiding gegeven tot belangrijke beschouwingen omtrent vele onderwerpen, niet alleen van gewigt voor de overzeesche bezittingen zelve, maar die tevens invloed hebben op het welzijn en den voorspoed van het moederland. Eene voorname plaats bekleedde daaronder de zedelijke beschaving der inwoners in de Oost-Indische koloniën. Ook de stoffelijke belangen trokken de aandacht, onder anderen de verpachting der tinmijnen op Banka, de invoering eener geregelde stoompaketvaart; men heeft herinnerd aan de tijdens het onderzoek der tweejarige begrooting van 1848—49, gewisselde denkbeelden nopens het circulerend medium.

Bij dit verslag is gevoegd eene nota van den Heer *Sloet*, waarin hij zijn bekend voorstel tot verkoop van landerijen op Java (dat is bloot van het regt om belasting van den grond te heffen, want meer verklaart hij nimmer te hebben bedeeld) verdedigt tegen de door den Minister van Koloniën *G. L. Baud*, daartegen ingebragte bezwaren. De nota begint met de oude klagte over het in Indië heerschende stelsel van geheimhouding; hij geeft te kennen dat men Indië niet grondig en volledig kan leeren kennen, dan uit de boeken, en dat men, om juist over Indische zaken te oordeelen, dezelve niet van nabij moet bezien. Hij hoopt dat de tegenwoordige Regering, omtrent den verkoop van landerijen op Java, in Indië een grondig onderzoek doe instellen. Hij verlangt alleen, dat de Kamer deze zaak van dat gewigt zal achten, om haar daarna van hare zijde aan eene formeele enquête te onderwerpen, waartoe hij een voorstel zal doen, zoodra het regt van enquête wettelijk geregeld is; zullende dan eerst kunnen blijken, of niet in het nieuwe Reglement op het beheer in Indië de bevoegdheid tot den landverkoop, onder daarbij te omschrijven bepalingen, als beginsel moet worden aangenomen, welk beginsel alsdan zal kunnen worden toegepast, naarmate de omstandigheden van kolonie of moederland zulks mogten vorderen. Had de heer *Sloet* voorgesteld aanvankelijk en in betrekkelijk korten tijd den voorgestelden landverkoop tot een bedrag van vijf en twintig millioen uit te breiden, dit gedeelte van zijn voorstel laat hij vallen, en wel uit hoofde de buitengewone behoefte der schatkist zooveel is verminderd.

Ook is bij het verslag gevoegd eene nota van den heer *van Hoëvell*, tot ontwikkeling van een der door hem bijgebragte gronden voor de *volstrekte* noodzakelijkheid om het *vermoedelijk* overschot voor 's Rijks schatkist van de koloniale inkomsten, niet onder de gewone middelen tot dekking der staats-uitgaven op te nemen, maar het *werkelijk* batig saldo tot amortisatie der schuld aan te wenden, of, wanneer daartoe geene mogelijkheid bestaat, het slechts tot dekking der jaarlijksche uitgaven van den Staat te bestemmen, nadat die *werkelijke* baten zullen zijn geconstateerd. «Dat argument is, zegt de nota, ontleend uit het feit, dat in de laatste jaren de belangrijkste verbeteringen in Indië, die niet alleen op zich zelve hoogst noodzakelijk zijn, maar ook in den vervolge groote geldelijke voordeelen aan den Staat beloven, worden nagelaten, omdat het eenmaal op de begrooting geraamde batig saldo niet zou verkregen worden, indien men de voor zulke verbeteringen vereischte sommen daarvoor besteedde; zoodat letterlijk de toekomst aan het tegenwoordige wordt opgeofferd; of, nog erger, zoodat men aan de kolonie de noodige levenssappen ontneemt, om zelve in welvaart en kracht toe te nemen, nog vruchtbaarder voor het moederland te worden, en dit op den duur te blijven."

— Bij Koninklijk besluit van den 29sten November 1849, n°. 40, is aan den ritmeester bij de Oost-Indische kavallerie *F. Michels*, op zijn daartoe gedaan verzoek, verleend een eervol ontslag uit de dienst, onder toekenning van pensioen.

— Het *Zondagsblad*, welks berigten echter niet altijd bewaarheid worden, deelt er nu weder twee mede, die hoofdzakelijk hierop neder komen: H. M. de Koningin-Weduwe zal niet meer met der woon naar 's Gravenhage terugkeeren, maar alleen *Boschlust*, het buitengoed van wijlen prins *Alexander*, behouden, waar zij eene kapel voor hare godsdienstoefeningen heeft doen bouwen, voor de enkele malen dat zij zich in de nabijheid dezer residentie zou bevinden. Verontwaardigd dat het kasteel Soestdijk, een geschenk der Natie aan wijlen haren Echtgenoot, na de overwinning bij Waterloo, nu publiek aan den meestbiedende zal worden verkocht, wil zij zelve dat kasteel koopen, opdat zulk eene nationale herinnering niet in de handen van vreemden overga. — De minister van binnenlandsche zaken, de heer mr. *Thorbecke*, heeft dezer dagen voor het hoogleeraarambt in de regten te Leijden officiëel bedankt. Ook zou hij bij het aanvaarden zijner betrekking als minister niets bedongen hebben, zoo hij eenmaal zijne portefeuille aan een opvolger moet overgeven.

— In eene voorloopige vergadering van kiesgeregtigden te Leijden, ll. Zaturdag gehouden, hebben zich 60 van de 80 stemmen op den heer *J. A. de Fremery* vereenigd; de overige stemmen waren zeer verdeeld.

— De Hoofd-commissie tot het oprigten van een standbeeld voor wijlen Z. M. Koning *Willem II*, te 's Gravenhage, heeft op hare uitnoodiging van den 15den September 1849 ontvangen zeven projecten voor het op te rigten monument, en heeft ter kennis van de inzenders gebragt: dat geen der ontvangen modellen als het meest voldoende is kunnen worden aangenomen, doch dat het schetsbeeld, voorzien van de spreuk: *Maximus hic armis artium protector*, en dat, vergezeld van de spreuk: *Tentamen*, beide als zeer verdienstelijk zijn beschouwd en men dienvolgens genegen is aan de vervaardigers van dezelve elk de helft toe te kennen van de uitgeloofde premie.

— Den 3den zou van Harderwijk over land vertrekken een detachement sterk 80 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den 2den luit. der artillerie *Veerman*, vergezeld van den 2den luit. der artillerie *M. L. du Roy*, den 2den luit. der genie [illegible], de 2den luits. der infanterie *L. J. W. Benschop* en [illegible], en den officier van gezondheid 3de klasse *J. J. B. Spoelstra*, om den 7den daaraanvolgende in het Nieuwe Diep aan boord van de *Anna Paulowna*, kapit. *W. Bek Wz.*, ingescheept en naar Java overgevoerd te worden.

— Gedurende de maand November zijn langs den Rijnspoorweg 25272 reizigers vervoerd, terwijl de opbrengst van reizigers en goederen *f* 42,327.88 heeft bedragen.

— Laatstleden Vrijdag werd te Amsterdam, onder voorzitterschap van Zijne Exc. den heer Staatsraad, Gouverneur der provincie, de algemeene vergadering gehouden van de aldaar gevestigde Maatschappij ter bevordering van landbouw en landontginning in Nederland. Het hoofdbestuur bragt bij die gelegenheid een verslag uit van den staat en de verrigtingen der Maatschappij sedert de laatst gehouden algemeene vergadering, uit welk verslag de bloeijende toestand bleek dier nieuwe inrigting, welke thans reed, behalve te Amsterdam, in werking is te Haarlem, Kampen, Zaandam;

Zaandijk, Koog aan de Zaan, Helder, Nieuwer-Amstel en Weesp, en spoedig op nog andere plaatsen zal worden uitgebreid. De vergadering had voorts ten doel, den termijn tot plaatsing van de ontbrekende aandeelen te verlengen, aangezien tot heden geene behoefte aan vermeerdering van kapitaal heeft bestaan, overeenkomstig waarmede ook werd besloten.

— Uit Vreeswijk schrijft men van den 1sten dezer, dat men eergisteren begonnen is de schipbrug weg te nemen, en dat dien ten gevolge de overtogt voor rijtuigen en passagiers geregeld geschiedt met ponten. Het water stond den 1sten des morgens aan de Lek aldaar, volgens peilschaal, 4 el 39 duim, en blijft steeds wassende. In de rivier ging een weinig sneeuwijs.

— Bij onderscheidene vonnissen der Arrondissements-Regtbank te Breda van den 3den December jl., zijn veroordeeld:

Philippus Verhagen, ter zake van diefstal van een gouden slotje, tot gevangenzetting voor den tijd van eene maand.

Johanna Hoppenbrouwers, huisvrouw van *Cornelis de Rond*, wonende te Rucphen, ter zake van diefstal van bezemhout, tot gevangenzetting voor den tijd van drie dagen.

Adriana Jaspers, wonende te Rucphen, ter zake van diefstal van masthout, tot gevangenzetting voor den tijd van zes dagen.

Willem Jaspers, wonende te Rucphen, ter zake van diefstal van mastproppen, tot gevangenzetting voor den tijd van zes dagen.

Het *Ontwerp van Wet op het Hooger Onderwijs*, door de Staats-Commissie ingediend, is in elf hoofdstukken verdeeld. Hoofdstuk I bevat de *Algemeene Bepalingen.* Onder Hooger Onderwijs wordt verstaan zoodanig onderrigt, dat onmiddellijk vormt en voorbereidt tot die maatschappelijke betrekkingen, waarvoor grondige studie noodig is, en de kweekelingen opleidt tot een eigen helder inzigt in de wetenschap, en tot hare toepassing in het practische leven. Het wordt gegeven in openbare en bijzondere scholen. Openbare zijn: *a)* Rijksinstellingen; *b)* die door provinciën of gemeenten opgerigt zijn en onderhouden worden, of uit openbare kassen eene toelage genieten. Rijksinstellingen zijn: *a)* Speciale scholen, bestemd ter opleiding en vorming voor een of meer speciale betrekkingen of beroepen; *b)* Algemeene of eigenlijk gezegde Hoogescholen.

Volgens hoofdstuk II zijn er drie Hoogescholen, gevestigd te Leyden, te Utrecht en te Groningen. Het onderwijzend personeel dier instellingen is verdeeld in de volgende faculteiten: de Letterkundige, omvattende de Wijsbegeerte, Geschiedenis en Letteren; die der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen; de Regtsgeleerde, omvattende de eigenlijke regtsgeleerdheid en de staatswetenschappen, en de Geneeskundige. Hierbij komt eene Godgeleerde faculteit, uitsluitend bestemd ter vorming der Godsdienstleeraars van het Hervormd Kerkgenootschap. Voor alle andere Kerkgenootschappen, die het verlangen, worden aan eene of meer der Hoogescholen, het zij eene bijzondere faculteit, het zij eene of meerdere leerstoelen opgerigt.

Volgens hoofdstuk III, art. 15 zullen de lessen, die alleen voor het meesterschap in de Oostersche Letterkunde voorbereiden, alleen aan de Hoogeschool te Leyden behoeven gehouden te worden. Van Regeringswege wordt gezorgd dat aan de onderscheidene Hoogescholen, en inzonderheid aan die te Leyden, onderwijs gegeven worde in al die vakken of onderdeelen van vakken, die niet op bedoeld programma zijn vermeld, maar tot wier afzonderlijke beoefening, in het belang der wetenschap, de gelegenheid in Nederland behoort open te staan. Elke cursus is in den regel halfjarig, elke les wordt minstens viermalen 's weeks gegeven. De methode van onderwijs, de wijze van oefening en de taal, waarin het gegeven wordt, staan ter keuze van den hoogleeraar. Het Akademiejaar vangt aan den eersten Dingsdag in September en eindigt den laatsten Junij, gesplits in twee helften, die elk een halfjarigen cursus omvatten. De tijd tusschen deze beide helften is vacantie, terwijl er bovendien nog eene vacantie van tien dagen is, ter gelegenheid van het Christelijk Paaschfeest.

Hoofdstuk IV. Het gewone getal der hoogleeraren aan de Hoogeschool te Leyden wordt bepaald op 42, als: 12 in de Letterkundige faculteit, waarvan 5 voor de Oostersche letteren, 9 voor de Wis- en Natuurkundige wetenschappen; 7 in de Regtsgeleerde, 9 in de Geneeskundige faculteit, en 5 in die der Godgeleerdheid voor het Hervormd Kerkgenootschap. En aan die te Utrecht en Groningen minstens 26 hoogleeraren, als: 5 in de Letterkundige faculteit, 6 in die der Wis- en Natuurkundige wetenschappen, 5 in de Regtsgeleerde, 6 in de Geneeskundige, en 4 in die der Godgeleerdheid voor het Hervormd Kerkgenootschap. Van de hoogleeraren te Leyden genieten 30 eene jaarwedde van *f* 2800; 6 eene van *f* 2000, en 6 eene van *f* 1600. Van die te Utrecht en Groningen 21 eene jaarwedde van *f* 2200, en 5 eene van *f* 1600. In buitengewone gevallen kan de Regering echter een hoogleeraar op hoogere bezoldiging beroepen. De benoeming der hoogleeraren geschiedt door den Koning, uit eene gemotiveerde voordragt van Curatoren, die daartoe het advies vragen der faculteit, waarin de te benoemen hoogleeraar zal behooren. Volgens art. 35 kan een hoogleeraar geene andere openbare betrekking bekleeden, noch andere dan consultative practijk uitoefenen, ten zij met toestemming des Konings. Ieder hoogleeraar is, volgens art. 37, emeritus, zoodra hij den ouderdom van 65 jaren heeft bereikt, en verkrijgt daardoor aanspraak op het behoud zijner volle jaarwedde, ten ware de bepalingen der pensioenwet hem aanspraak op een hooger pensioen mogten geven. Wanneer een hoogleeraar, voor dat hij den ouderdom van 65 jaren heeft bereikt, door voortdurende ongesteldheid niet langer aan zijne verpligtingen kan voldoen, wordt hij insgelijks emeritus verklaard, en alsdan zijn pensioen geregeld voor ieder jaar dienst aan het Akademisch onderwijs, op 1/40 deel der laatst genoten wedde of belooning. Buiten de hoogleeraren kunnen ook privaat-docenten als Akademische onderwijzers optreden; ieder die den graad van doctor in de faculteit, waarin hij wenscht te onderwijzen, verworven heeft, kan van Curatoren, op advies der faculteit, de tijdelijke vergunning bekomen om zich als privaat-docent te vestigen. Zij ontvangen geene aanstelling van Staats wege, doch kunnen van jaar tot jaar, op voordracht van Curatoren, door eene geldelijke toelage ondersteund worden, de som van *f* 800 niet te boven gaande. Zij kondigen hunne optreding door de uitgave van een wetenschappelijk geschrift aan.

Hoofdstuk V handelt: *van de Studerenden.* Ieder, die een of meer lessen wenscht te hooren, moet zich vooraf bij den Rector der Hoogeschool doen inschrijven, en betaalt voor elke inschrijving, die slechts voor één jaar geldt, *f* 60 in handen van den Rector; die deze som gedurende 5 jaren betaald heeft, is voor het vervolg van alle voldoening der inschrijvingsgelden vrij. Het bedrag der inschrijvingsgelden wordt uitsluitend besteed ten behoeve der Hoogeschool, waar de inschrijving geschied is; 5/6 gedeelten daarvan worden onder alle werkelijk onderwijs gevende hoogleeraren gelijkelijk verdeeld, en het overige 1/6 ten behoeve der hulpmiddelen van de Hoogeschool besteed. Voor elken halfjarigen cursus wordt aan den hoogleeraar of privaat docent een honorarium van *f* 10 betaald, en bij voortzetting of herhaling der bijwoning van denzelfden cursus *f* 5. Behalve deze inschrijvingsgelden en honoraria, en de sommen, nader bij deze Wet voor het afnemen der examina en het uitreiken der diplomata vastgesteld, mag van de studerenden geenerlei belooning, door hoogleeraren, privaat docenten of Akademische beambten gevorderd worden.

Hoofdstuk VI handelt *van het bestuur en het toezigt.* Aan iedere Hoogeschool is een collegie van Curatoren, bestaande uit 5 leden, evenzeer onderscheiden door hunne zucht voor de letteren en wetenschappen, als door hunnen stand in de maatschappij. De burgemeester der stad is van regtswege lid van dit Collegie, de overige leden worden onmiddellijk door den Koning benoemd, gelijk ook de Secretaris, die zijne instructie van het Collegie ontvangt, en wiens bezoldiging door den Koning geregeld wordt. De Curatoren genieten geene jaarwedde, maar ontvangen vergoeding voor reis- en verblijfkosten, voor zoo ver zij buiten de Akademiestad woonachtig zijn, volgens tarief. — De Hoogeschool wordt vertegenwoordigd door den Akademischen Senaat, waarvan alle hoogleeraren leden zijn; de Rector bekleedt het voorzitterschap. Hij wordt, voor ieder Akademiejaar, door den Koning benoemd, uit een door den Senaat opgemaakt drietal. Uit de beide faculteiten, waaruit gedurende den langsten tijd geen Rector verkozen is, worden de hoogleeraren, die het Rectoraat of nog niet of gedurende den langsten tijd niet hebben bekleed, in de eerste en tweede plaats op het drietal gebragt; de aftredende Rector neemt de derde plaats in. De Rector ontvangt *f* 500; het lid van den Senaat die Secretaris is, en door den Koning, voor den tijd van 5 jaren, uit een door den Senaat opgemaakt drietal, benoemd wordt, *f* 300 jaarlijks. De Rector wordt, des noodig, door 4 Assessoren bijgestaan, door den Senaat voor den tijd 2 jaren benoemd; jaarlijks treden 2 hunner af, doch zijn herkiesbaar. Den tweeden Dingsdag van Augustus komt eene Commissie, uit leden der collegien van Curatoren en Akademische Senaten zamengesteld, te 's Gravenhage bijeen, en licht de Regering voor omtrent de verbeteringen, die in het Akademisch onderwijs te maken zijn.

Hoofdstuk VII handelt *van de hulpmiddelen van het Onderwijs.* Deze worden gevonden uit het beschikbaar gedeelte der inschrijvingsgelden, en uit de opbrengst der diplomata, na voldoend afgelegde examina. Daarenboven geniet de Hoogeschool te Leiden uit 's Rijks kas een jaarlijks subsidie van *f* 20,000.

Hoofdstuk VIII spreekt *van de buitengewone aanmoedigingen.* Iedere Hoogeschool schrijft om de drie jaren 10 prijsvragen uit, 2 in elke faculteit, en beloont het beste antwoord met een gouden medaille, ter waarde van *f* 50. Aan elke Hoogeschool worden 10 beurzen van *f* 400, ter ondersteuning van onvermogende studenten, verleend. Telken jare wordt eene som van *f* 3000 op 's Rijks begrooting gebragt, om uitstekende jonge geleerden, die den graad van doctor verkregen hebben, tot het doen eener buitenlandsche reis, ter vermeerdering hunner kennis in een bepaald vak van wetenschap, in staat te stellen.

Hoofdstuk IX handelt *van de Akademische tucht.* Hare handhaving berust bij Rector en Assessoren. De inschrijving op de rol der studerenden verpligt tot onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, door hen in het belang van orde en goede zeden gegeven. In sommige gevallen van overtreding kan den schuldige de bijwoning der Akademische lessen enz. voor één jaar, voor altijd, en van die aan eenige Nederlandsche Hoogeschool voor 3 jaren, ontzegd worden.

In Hoofdstuk X wordt hetgene op de *examina* betrekking heeft breedvoerig behandeld.

Hoofdstuk XI behelst *de additionele en transitoire bepalingen.* De tegenwoordige Curatoren blijven in functie. De tegenwoordige hoogleeraren die, bij het in werking komen dezer wet, de volle 65 jaren bereikt hebben, erlangen het emeritaat, met aanspraak op pensioen. De overigen worden, op voordragt van Curatoren, bij vernieuwing benoemd, op geen lager jaarwedde dan zij tot dus ver genieten. De inrigting der thans bestaande Athenaea en Seminaria blijft voorloopig op den tegenwoordigen voet gehandhaafd. Aan de Regering blijft eene tijdsruimte van 5 jaren na de invoering dezer wet voorbehouden, om het personeel der hoogleeraren aan de onderscheidene Hoogescholen voltallig te maken. De reglementen, tot uitvoering dezer wet strekkende, zullen uiterlijk binnen 6 maanden na het tijdstip waarop zij in werking komt moeten zijn uitgevaardigd en afgekondigd. De tegenwoordige wet komt, in werking 1 September 1850. Met dat tijdstip zijn alle bestaande verordeningen omtrent het Akademisch Onderwijs afgeschaft en vervallen.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 4. DECEMBER 1849.

Het Nederl. Mudde Tarwe Jarige	van *f*	7,20	tot *f*	8,20.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» »	0,00	» »	0,00.
Het dito dito Rogge (Nieuwe)	» »	4,25	» »	4,50.
Het dito dito Rogge (Oude)	» »	4,25	» »	4,50.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	» »	4,30.
Het dito dito Boekweit	» »	0,00	» »	3,90.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,16.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,16.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	0,25.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,23.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,32.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,16.
Een dito pond Boter			»	0,60.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	0,00	tot *f*	1,80.
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,60.
Het 1000 Doof Hout			»	2,00.
De kar Spaanders			»	2,85.
De » Streiken			»	2,80.
De 100 Mutsaard			»	3,50.

TWEE HONDERD NEGENDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

9e Trekking. No. 2772, *f* 1000.
10e —— No. 12990, *f* 2500; Nos. 18099, 670, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (4 *December*) waren genoteerd: Ned. $2^{1}/_{2}$ pCt. $53^{15}/_{16}$, $54^{1}/_{16}$; 3 pCt. $63^{1}/_{8}$, $^{3}/_{16}$; 4 pCt. $82^{7}/_{8}$, $^{15}/_{16}$; O. Ind. Leening 4 pCt. 82; Belgie $2^{1}/_{2}$ pCt. $46^{5}/_{16}$, $^{3}/_{8}$; Spanje Ardoins $13^{7}/_{8}$, $^{5}/_{8}$, $^{1}/_{2}$; dito van 510 p. st. $13^{9}/_{16}$, $^{5}/_{8}$; dito Onbep. St. 13, $^{1}/_{16}$; 3 pCt. 38; 3 pCt. Binnenl à 6/m $28^{3}/_{8}$; Coupons Ardoins 9, $^{5}/_{8}$; Passieve $3^{15}/_{16}$, 4; Fr. Uitgest. $3^{7}/_{8}$; Portugezen 3 pCt. te Londen $36^{3}/_{16}$, $^{3}/_{8}$; 4 pCt. $37^{1}/_{2}$, $^{13}/_{16}$, $^{11}/_{16}$; Rusland 5 pCt. $104^{7}/_{8}$; dito 1828—29 $104^{3}/_{8}$; Certif. 1831—33 94; 4 pCt. bij *Stieglitz* $82^{7}/_{8}$, $83^{1}/_{2}$; Certif. van Assign. 6 pCt. 64; Polen Aandeelen 143; Oostenrijk Metall. 5 pCt. 81, $^{1}/_{2}$; Id. $2^{1}/_{2}$ pCt. $42^{1}/_{8}$, $^{1}/_{4}$; Oost. Nieuwe Metall. $87^{1}/_{16}$; Fr. Oblig. 3 pCt. $52^{7}/_{16}$.

Advertentiën.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.